

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2005

tijdvak 1

ECONOMIE CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
Voor de beroepsgerichte programma's in de basisberoepsgerichte leerweg geldt:
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de door het bevoegd gezag gegeven regels.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen Economie GL en TL kunnen maximaal 54 scorepunten worden behaald.

Voor het vak Economie GL en TL is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten voor het geheel van de open vragen.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

GEEN ROZEN ZONDER DOORNEN

- 1 B
- 2 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juiste berekening:

 - totaal aantal rozen per jaar: $15.000 \times 250 \times 400 = 1.500.000.000$ 1
 - kostprijs moet dan zijn: $\frac{€ 405.000.000}{1.500.000.000} = € 0,27$ 1

Opmerking
Let op doorwerkfouten.
- 3 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juiste verklaring:

 - Concurrentie van andere landen dwingt de (overblijvende) bedrijven om grootschaliger te gaan werken.
 - De bedrijven die al vertrokken zijn, waren juist de relatief kleine bedrijven die de concurrentieslag met de grotere kwekerijen in Nederland verloren.
 - Schaalvergroting leidt tot lagere kosten, waardoor grotere kwekerijen beter kunnen concurreren.
- 4 **maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste verklaringen (twee van de volgende):

 - goedkopere arbeid in Kenia
 - goedkope grond in Kenia
 - goedkopere energie in Kenia

per juist antwoord 1
- 5 C
- 6 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist antwoord:

 - Er komen wellicht goedkopere bloemen op de markt.
 - Er komt grond vrij, die weer gebruikt kan worden voor andere activiteiten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

VAKKENVULLEN OF ZAKKENVULLEN

- 7 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juiste reden:
 → Hij wil werkervaring opdoen.
 → Werken levert sociale contacten op.
- 8 **A**
- 9 **maximumscore 2**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
	•	11 × € 2,62 =	€ 28,82	1
		1 × € 2,62 × 1,50 =	€ 3,93	
			----- +	
	•	totaal	€ 32,75	1
- Indien het antwoord $12 \times € 2,62 = € 31,44$ is gegeven 0
- 10 **maximumscore 1**
 Ja, moeder heeft gelijk.
 Uit de verklaring moet blijken dat de rustpauze bij een werkdag langer dan 8 uur minimaal 1 uur moet bedragen en niet een half uur.
- 11 **maximumscore 2**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
	•	vanaf 1 juli 2004:	$1,025 \times € 2,62 = € 2,69$	1
	•	dus vanaf 1 januari 2005:	$€ 2,69 \times 1,015 = € 2,73$	1
- Indien het antwoord $1,04 \times € 2,62 = € 2,72$ is gegeven 0
- 12 **maximumscore 2**
	•	(1) = de inflatie		1
	•	(2) = jouw loonstijging		1
- Opmerking*
 Voor een vermelding van de juiste begrippen in de verkeerde volgorde geen punten toekennen.

WIE DOET HET LICHT UIT?

- 13 **C**
- 14 **maximumscore 1**
 Uit het antwoord moet blijken dat de inkoop van grondstoffen, halffabrikaten e.d. uit landen buiten de EMU dan goedkoper wordt.
- 15 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
- $$\frac{600.000}{375} = 1.600 \text{ (systemen per werknemer per jaar)}$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 16 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 Nettowinst = € 24.000.000 – € 13.500.000 – € 8.500.000 – € 2.500.000 = - € 500.000

- 17 **maximumscore 2**
 Voorbeelden van een juist antwoord (twee van de volgende):
 → De loonkosten (per eenheid product) in Nederland zijn (relatief) te hoog.
 → Uitbreiding in Nederland is erg duur.
 → Investeren in Polen is goedkoop.

per juist antwoord

1

- 18 **D**

- 19 **maximumscore 1**
 Toenemen. Er kan meer geproduceerd worden met minder arbeid, zodat de arbeidsproductiviteit toeneemt.

GEEF ZE VAN KATOEN!

- 20 **C**

- 21 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juist antwoord:
 → De inkomsten van de Europese katoenboeren zijn blijkbaar lager dan die uit de Verenigde Staten.
 → De Europese boeren hebben blijkbaar hogere kosten dan die uit de Verenigde Staten.

- 22 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 $152.208.000 \times \$ 0,60 = \$ 91.324.800$

- 23 **A**

- 24 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juist antwoord:
 → (aanleggen van een) grondstoffenfonds
 → (aanleggen van) buffervoorraden

- 25 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 $\frac{1.088}{152.208} \times 100\% = 0,7(1)\%$

- 26 **C**

- 27 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist antwoord:
 Het geven van ontwikkelingshulp heeft geen nadelige gevolgen voor (de economie van) het westen, terwijl afschaffing van de invoerrechten dat wel heeft, omdat invoerrechten de werkgelegenheid/economie in het westen beschermen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

GOEDE TIJDEN, SLECHTE TIJDEN

- 28 A
- 29 **maximumscore 2**
 Voorbeelden van een juist antwoord (twee van de volgende):
 - personeelskosten
 - huisvestingskosten
 - transportkosten
 - gemeentelijke belastingen

per juist antwoord 1
- 30 **maximumscore 2**
 - (1) = afnemen 1
 - (2) = toenemen 1
- 31 **maximumscore 2**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 - $(10 \times 1,5) + (2 \times 2) = 19$ (getelde) dienstjaren 1
 - $19 \times \text{€} 2.600 = \text{€} 49.400$ 1
- 32 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juist argument, indien eens met Petra:
 - Alle werknemers, jong en oud, verliezen hun gehele arbeidsinkomen.
 - Oudere werknemers worden extra bevoordeeld, omdat ze vaak meer dienstjaren hebben.
 - Oudere werknemers krijgen toch al meer omdat ze vaak een hoger loon hebben.
 - Jongere werknemers zitten vaak juist in een dure fase van het gezinsleven.
 - gelijke monniken, gelijke kappen
 Voorbeelden van een juist argument, indien eens met haar vader:
 - Oudere werknemers hebben meer rechten opgebouwd.
 - Oudere werknemers kunnen meer financiële verplichtingen hebben.
 - Jongere werknemers hebben meer kans op een nieuwe baan.

BELASTINGEN: LINKSOM OF RECHTSOM

- 33 **maximumscore 1**
 Uit het antwoord moet blijken dat mensen met een hoog/hoger inkomen relatief/procentueel meer belasting betalen dan mensen met een laag/lager inkomen.

 Indien het woord relatief of een vergelijkbaar ander woord niet wordt genoemd 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 34 **maximumscore 3**

Voorbeeld van een juiste berekening:

belastbaar inkomen	€ 60.000	te betalen
schijf 1 t/m 3	-€ 49.464	€ 18.861 (1)
schijf 4	€ 10.536 x 52%	€ 5.478 (2)
totaal		€ 24.339 (3)
af: heffingskortingen	(€ 1.766 + € 1.104)	-€ 2.870 (4)
totaal af te dragen		€ 21.469 (5)

N.B. Berekeningen op centen nauwkeurig ook goed rekenen.

Indien alle berekeningen juist	3
Indien vier berekeningen juist	2
Indien drie berekeningen juist	1
Indien minder dan drie berekeningen juist	0

Opmerking

Als de uitkomst van het te betalen bedrag voor schijf 1 t/m 3 op een andere manier wordt berekend, geldt deze berekeningswijze als 1 berekening.

● 35 **D**

○ 36 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$0,0135 \times \text{€} 15.883 = \text{€} 214,42$$

○ 37 **maximumscore 2**

- (1) = het tarief van de laagste schijf met 1,5% te verlagen / verhoging van de arbeidskorting voor minimumloners 1
- (2) = geen arbeidskorting te geven aan de rijkere / de hypotheekrenteaf trek in de hoogste schijf te beperken tot 42% 1

MET HET CONSUMENTENPRIJSINDEXCIJFER IN DE WEER

○ 38 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $\frac{102,4 - 91,7}{102,4} \times 100\% = 10,449\dots\%$ 1
- op 1 decimaal nauwkeurig: 10,4% 1

○ 39 **maximumscore 1**

Vooral kleding en schoeisel gaan in die maand in de opruiming en kosten dan minder dan normaal.

○ 40 **maximumscore 1**

Vervoer weegt zwaarder in het totaalpakket van een gemiddeld gezin.

○ 41 **maximumscore 1**

Josette heeft gelijk, want Nancy weet niets over eventuele (nominale) loonsverhogingen.

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.

Zend de gegevens uiterlijk op 8 juni naar de Citogroep.